

Sygn. akt IV CZ 47/12

POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Gminy Miasta P.
przeciwko E. L. i in. ,
o ustalenie nieważności umowy sprzedaży,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 września 2012 r.,
zażalenia pozwanego Z. B.
na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku
Sądu Okręgowego
z dnia 15 grudnia 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy zasądził od powoda Miasta P. na rzecz pozwanego Z. B. kwotę 626 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego. Z uzasadnienia wynika, że pełnomocnik tego pozwanego zawarł w apelacji wnioski o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą instancję według norm przepisanych, a za drugą instancję według spisu kosztów. Na rozprawie apelacyjnej złożył spis kosztów, który obejmował dwie pozycje: koszty zastępstwa procesowego - 1200 zł oraz koszty przejazdu na rozprawę apelacyjną – 26 zł. Wobec tego przedmiotem orzekania były jedynie koszty wymienione w tym spisie, ponieważ nie były objęte żądaniem pozwanego pozostałe koszty dotyczące opłaty od apelacji i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Analizując przedmiot żądania na gruncie przesłanek przewidzianych art. 109 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał, że niezbędny nakład pracy pełnomocnika i charakter sprawy nie usprawiedliwiają wynagrodzenia w wysokości wyższej niż minimalna stawka przewidziana § 2 ust. 1 i 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 1 w związku z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.-dalej „wymienione rozporządzenie”). W tej sytuacji celowymi kosztami były - wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 600 zł i zwrot wydatków za przejazd w rozmiarze 26 zł.

Pozwany w zażaleniu domagał się zmiany postanowienia i zasądzenia kosztów postępowania odwoławczego w sumie żądanej w spisie kosztów - 1226 zł albo w sumie 926 zł, obejmującej opłatę od apelacji, wynagrodzenie pełnomocnika i zwrot poniesionych wydatków. Zarzucił, że skoro Sąd nie uwzględnił wniosku zawartego w spisie kosztów i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego według norm przepisanych, to obowiązany był uwzględnić również opłatę od apelacji, bo taki wniosek złożony był w apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie znajduje usprawiedliwienia stwierdzenie żalącego się, że Sąd Okręgowy orzekał o kosztach postępowania odwoławczego według norm przepisanych i w apelacji zawarty był wniosek o zasądzenie kosztów według norm przepisanych. Z treści wniosków zawartych w apelacji wynika, że powód żądał zasądzenia

kosztów procesu za pierwszą instancję według norm przepisanych, a za drugą instancję według spisu kosztów. Z uzasadnienia Sądu Okręgowego wynika jednoznacznie, że rozpatrywał wniosek o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego, zgodnie z żądaniem apelującego, w oparciu o złożony spis kosztów.

Z art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 i art. 391 § 1 k.p.c. wynika, że strona reprezentowana przez radcę prawnego, wygrywająca sprawę na tym etapie postępowania, ma prawo żądać zasądzenia od przegrywającego przeciwnika zwrotu celowo poniesionych kosztów postępowania, które obejmują wynagrodzenie i wydatki jednego pełnomocnika, ustalone zgodnie z przepisami wymienionego rozporządzenia, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu strony reprezentowanej przez pełnomocnika - radcę prawnego dokonywane jest, także w instancji odwoławczej, stosownie do art. 109 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., na podstawie złożonego przed zamknięciem rozprawy spisu kosztów albo zgłoszonego wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. Obie formy określenia kosztów procesu są następstwem wysunięcia żądania ich zasądzenia. Niedopełnienie jednej z tych czynności powoduje wygaśnięcie roszczenia o te koszty. Przyjęte zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego, podzielone w rozpoznawanej sprawie, stanowisko, że spis kosztów powinien być złożony na piśmie i zawierać wyszczególnienie pozycji i ich wysokości, składających się na dochodzoną sumę (por. wyrok z dnia 10 lipca 2002r., II CKN 826/00, niepubl.; z dnia 15 listopada 2002 r., II CK 134/02, M.Praw. 2003 r., nr 10, str.472; z dnia 6 maja 2011 r., III PZ 4/11, niepubl.). Za nietrafny uznany został pogląd dopuszczający możliwość „złożenia” spisu ustnie do protokołu rozprawy. Pełnomocnik strony nie ma obowiązku wykazywania wysokości poszczególnych składników kosztów objętych spisem kosztów, ale określone w nim kwoty mogą być korygowane przez sąd na ogólnych zasadach (art. 233 k.p.c.) z urzędu lub na wniosek strony przeciwnej, jeżeli wzbudzają wątpliwości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2000 r., I PKN 546/99, OSNCP 2001 r., nr 15, poz.482; postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2002 r., III CZP 13/02, OSNC 2004 r. nr 1, poz. 6). Niezłożenie spisu w ogóle albo w wymaganej formie, mimo zgłoszenia wniosku o ich zasądzenie,

skutkuje przyznaniem kosztów według norm przepisanych. W razie złożenia spisu kosztów sąd nie może, dokonując oceny wymienionych w spisie składników pod względem ich celowości (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.) oraz kryteriów wpływających na wysokość wynagrodzenia pełnomocnika, przewidzianych art. 109 § 2 i § 2 ust. 1 i 2 wymienionego rozporządzenia, uwzględnić składników kosztów nim nieobjętych, czy też określić ich wysokości powyżej żądanej. W przeciwnym wypadku doszłoby do orzekania o niezgłoszonym żądaniu. Oznacza to, że w odniesieniu do pominiętego w spisie kosztów ich składnika, jeśli spis nie zostanie uzupełniony przed zamknięciem rozprawy, dojdzie do wygaśnięcia roszczenia o te koszty, stosownie do art. 109 § 1 k.p.c. Nie ma również podstaw, co zdaje się sugerować pozwany w zażaleniu, do uwzględnienia pominiętego w spisie kosztów ich składnika w oparciu o przepisane normy, skoro żądanie w tym zakresie w ogóle nie zostało zgłoszone.

Zgodnie z treścią art. 109 § 2 k.p.c., wprowadzoną art. 126 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1398), która weszła w życie z dniem 2 marca 2006 r. oraz § 1 i 2 wymienionego rozporządzenia w brzmieniu nadanym § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 października 2005 r., zmieniającego to rozporządzenie z dnia 15 listopada 2005 r., określenie wysokości wynagrodzenia pełnomocnika - radcy prawnego w rozmiarze nie niższym od minimalnej i nie wyższym od maksymalnej stawki, uwzględniać powinno niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Ustalenie tego wynagrodzenia w umowie zawartej przez stronę i pełnomocnika nie wiąże sądu, który rozstrzygając o kosztach procesu kieruje się tymi ustawowo określonymi kryteriami (por. postanowienie Sądu najwyższego z dnia 16 lutego 2012 r., IV CZ 107/11, niepubl.). Kwestionując obniżenie przez Sąd Okręgowy żadanego wynagrodzenia, załacy się nie przedstawił żadnych argumentów, które miałyby przemawiać za nieadekwatnością oceny dokonanej w zaskarżonym postanowieniu. Nie było zatem podstaw do odstępstwa od stawki minimalnej.

Z powyższych względów zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw podlegało oddaleniu w oparciu o art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

